

Transport turlarining asosiy ish ko'rsatkichlari, umumiy tushunchalari

10-MAVZU

Reja

- ❖ Logistik tizimlarda zamonaviy yuk terminallari va taqsimot markazlarining tasnifi.
- ❖ Avtomobil transportida transport logistika komplekslarini faoliyatini tashkillashtirish

Logistik tizimlarda zamonaviy yuk terminallari va taqsimot markazlarining tasnifi

Hozirgi davrda transport tizimini quyidagi yoʻnalishlar boʻyicha rivojlantirish va zamonaviylashtirish amalga oshirilmoqda

-yangi yuk va konteyner terminallarini, ombor va bazalarni barpo etish va mavjudlarini qayta taʼmirlash;

-temir yoʻl va avtomobil yoʻllari tarmoqlarini, suv yoʻllari, quvurlar va havo aloqasi tarmoqlarini rivojlantirish va zamonaviylashtirish;

-zamonaviy, shu jumladan, maxsus harakatlanuvchi tarkib va transport vositalarini xarid qilish;

-ISO xalqaro standartlariga javob beruvchi konteynerlardan foydalanishni joriy etish;

-nazoratni mukammallashtirish, yuk va yoʻlovchilar harakatiga axborot xizmati koʻrsatishni, kompyuterlashtirishni kengaytirish.

Tovarlarni ishlab chiqaruvchidan iste'molchiga qadar bo'lgan jismoniy harakat jarayoni

Taqsimlovchi logistik kanal shakllanganidan so'ng, transport boshqaruvi vazifasi quyidagilarga bo'linadi:

1.Transport turini tanlash va bir transportdan ikkinchi transportga ortish

2.Tashuvchini tanlash.

3.Xarakat yo'nalishini aniqlashda erkin bo'lgan transport turlari uchun

4.Tovarlarni logistik zanjir bo'yicha harakatidagi amaliy nazorat va transport harakati

Transport turlarini tanlash

Transport turlarini tanlash ko'p hollarda nomuqobil bo'ladi

- u ishlab chiqaruvchini bir joyga to'plash
- taqsimlash markazlarini o'zaro joylashishi
- vositachilar soni va ularning faoliyati
- iste'molchilar soni va xarid faoliyati jarayonidagi ularning hatti-harakati bilan aniqlanadi.

Tashishning mumkin bo'lgan holatlari

Tashishning mumkin bo'lgan holatlari ro'y berganda

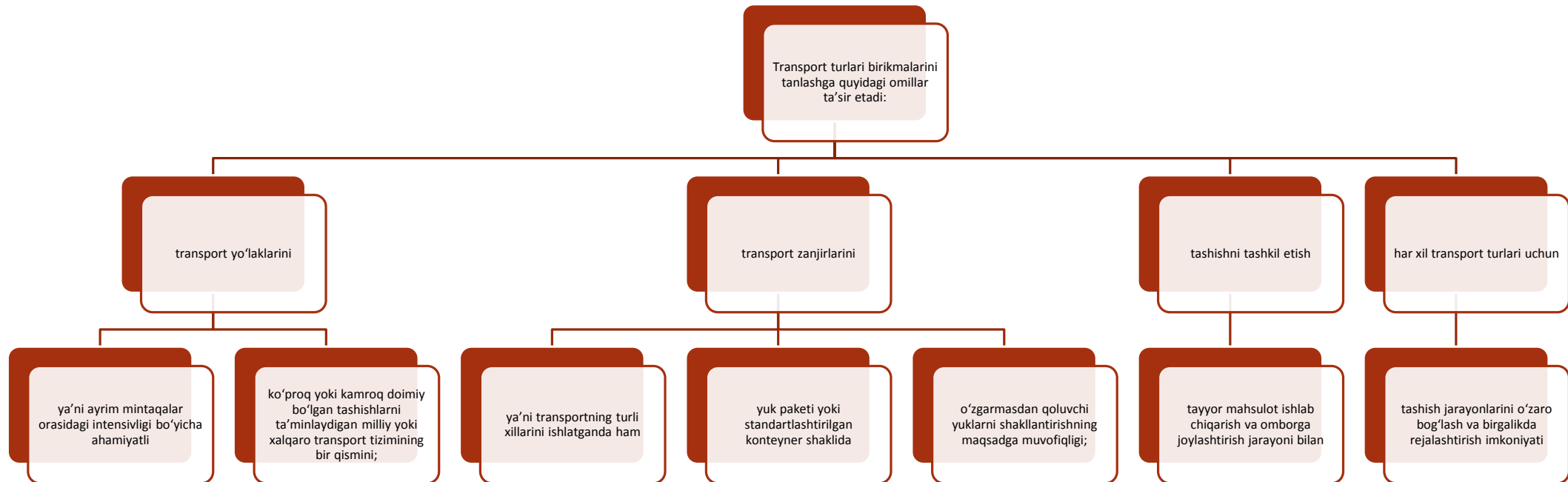
- yukni bir joydan ikkinchi joyga temir yo'l transporta bilan ham
- avtomobil transporti bilan ham yetkazish mumkin
- tashish variantlarini tanlash bu murakkab va ko'p omilli masaladir

Tanlovni amalga oshirish

Bunday
tanlovni
amalga
oshirishda

- tashilayotgan yuk va har xil transport turlarining xususiyatlarini
- tashishni u yoki bu boshqarish strategiyasiga tegishli tashish firmalarining bozordagi holatini
- ularga qo'shimcha xizmatlarni ko'rsatishni
- tashishning butun jarayonini axborotlashtirish va nazorat darajasini hisobga olish lozim

Transport turlari birikmalari

Transport turini tanlashda

U yoki bu transport turini tanlashda transport tariflari ham muhim rol o'ynaydi

- temir yo'l transportidagi tariflar klassifikatsiyasi

Temir yo'l transportida

- tashishni tashkil etish uchun to'lov qiymatining miqdori
- vagon turiga, tashish uzunligi va tezligiga bog'liq Konteyner yoki boshqa upakovkaning kimga tegishligini ham hisobga olish kerak bo'ladi

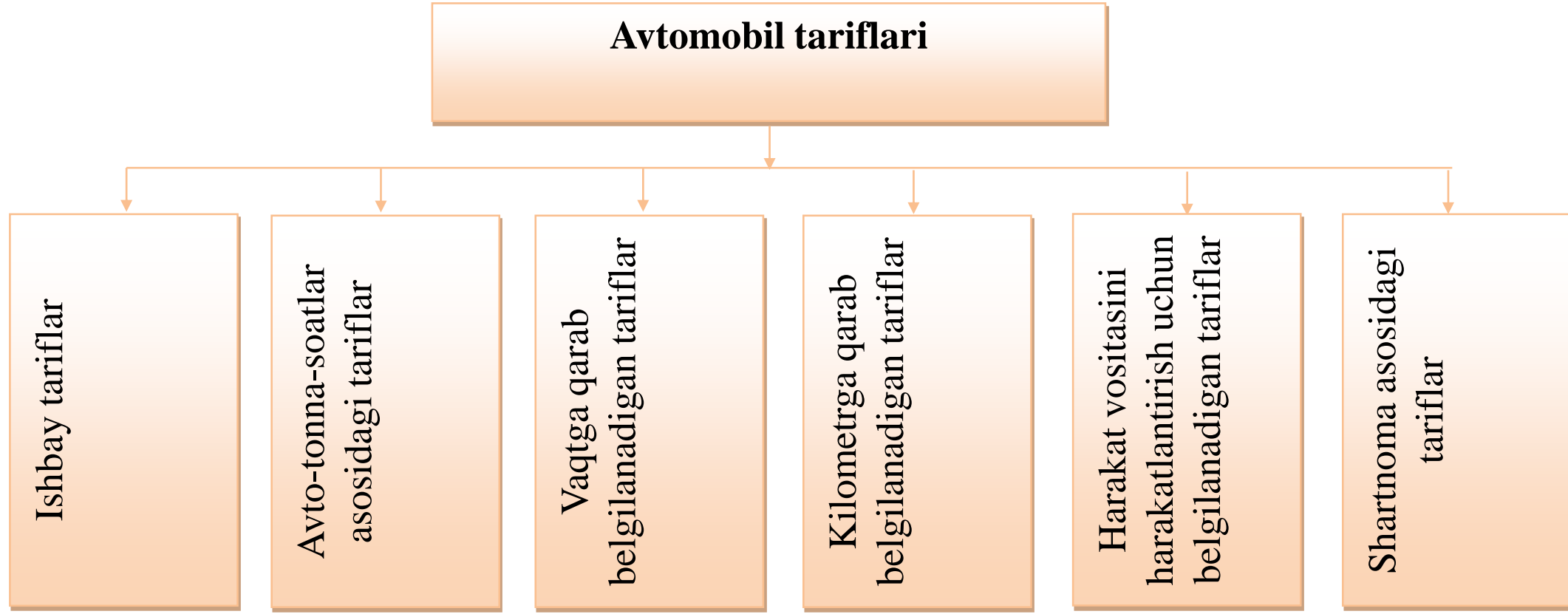
Avtomobil transportida transport logistika komplekslarini faoliyatini tashkillashtirish

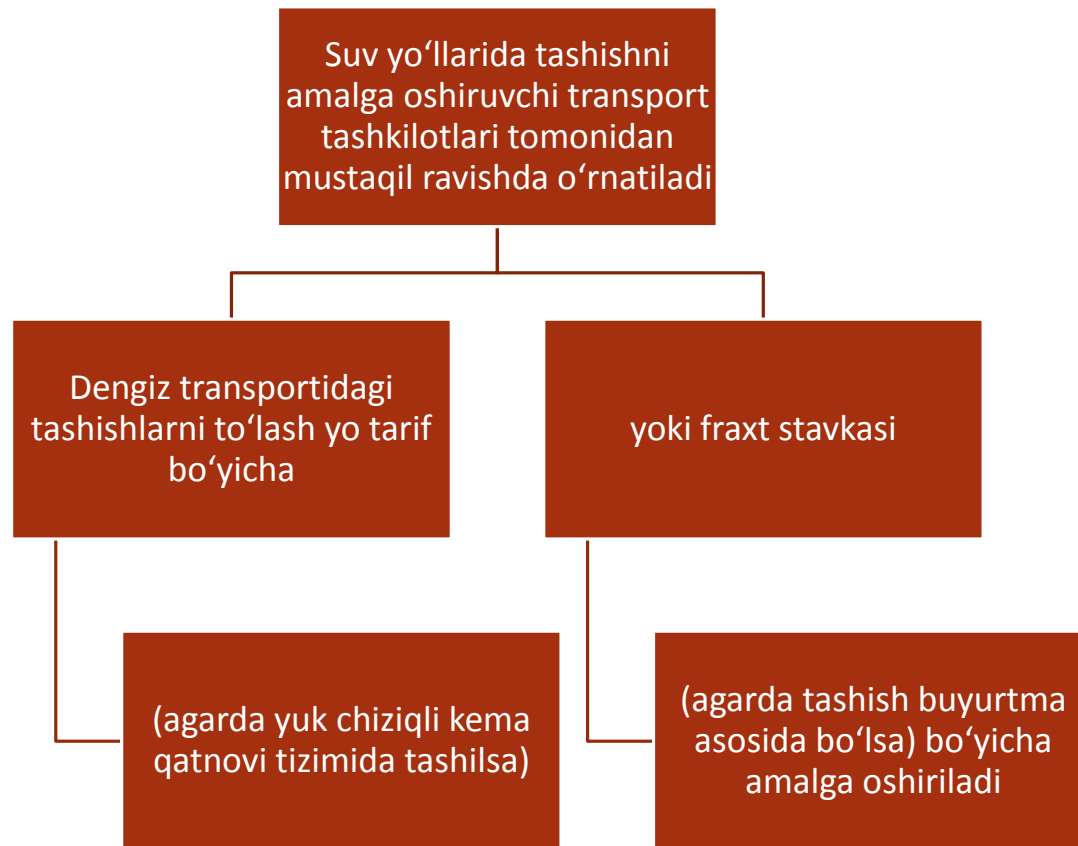
Avtomobil
transportida
qo'llaniladigan tariflar
quyidagicha
klassifikatsiyalanadi

- Avtomobilda yuk tashish uchun to'lovning qiymati ham
- tashish yo'lining uzunligiga
- tashilayotgan yukning xajmi va massasiga
- ishlatilayotgan avtomobilning turi va yuk ko'tara olish imkoniyatiga
- hamda tashish amalga oshirilayotgan joyga bog'liq bo'ladi.

Avtomobil transporti tariflarining tasniflanishi

Daryo transportidagi tariflar,

Havo yoʻllaridagi tashish

Havo yoʻllaridagi tashish tariflari ham aviakompaniyalar tomonidan mustaqil belgilanadi

- Bunda ham toʻlov qiymati fraxt stavkalariga koʻra belgilanishi mumkin
- Transport turlarining barchasida tashish boʻyicha qaorlarni qabul qilish logistik jarayondagi eng maʼsuiyatli vazifa

Transport turi

Bunda biror-bir ma'lum tanlov sxemasiga asoslanilishi lozim

- maxsus transport xizmatlari bozorining tahlili o'tkazilishi kerak
- xizmatlar bozorida har xil tashkiliy huquqiy shaklga ega bo'lgan ko'p sonli tashuvchilar faoliyat ko'rsatadilar

Yuk tashuvchini tanlashda

- maxsus ishlab chiqarilgan
- ko'rsatkichlarning mezonlar tizimiga asoslanilishi lozim

Mezonlar tizimi yordamida

Mezonlar tizimi yordamida yuk tashuvchini tanlash sxemasi

algoritm bo'yicha tashuvchilarning umumiy reytinglarini taqqoslash asosida amalga oshiriladi

Dastlabki baholash uchun tashuvchi tanlashning eng sodda algoritmi qo'llanilishi mumkin

Oxirgi tanlov uchun esa, operatsiyalarni nazariy tekshirish apparatiga funksional qiymat tahlili uslubiga va boshqalarga asoslangan murakkabroq sonli uslublar va modellar qo'llaniladi.

Yuk tashuvchi tanlashning asosiy mezonlari.

Mezonlar mazmuni	Daraja
Yetkazish muddatining ishonchliligi	1
Tashishga ketgan xarajatlar	2
Yukni yetkazishning umumiy vaqti	3
Tashuvchi tarifni o'zgartirishga tayyor ekanligi (moslashuvchanlik)	4
Yuk tashuvchining moliyaviy barqarorligi	5
Yukni qayta ishlash uchun kerak bo'lgan qo'shimcha uskunalar mavjudligi	6
Butlash va olib borish uchun qo'shimcha xizmatlar mavjudligi	7
Yukni butunligi (yo'qotish, o'g'irlash)	8
Yukni kuzatish (ekspeditorlik faoliyati)	9
Personal malakasi	10
Monitoring	11
Yuk tashuvchining xizmat ko'rsatish turi va shartla-rini o'zgartirishga tayyorligi	12
Marshrutlarning moslashuvchanligi	13
To'plam xizmatlarni ko'rsatish imkoniyati	14
Buyurtma marosimi	15
Transport xizmatlarini sotishni tashkillashtirish sifati	16
Maxsus uskunalar mavjudligi	17

Yuk tashuvchini tanlashda

Yuk jo'natuvchi yoki yukni qabul qiluvchining, ayrim xizmatlarni bajaruvchi yoki ularni bajarilishini tashkil etuvchi ekspeditorning faoliyatini hisobga olish ham muhimdir.

Bular:

-marshrut bo'yicha tashishni tashkil etish;	-tashish shartnomasini tuzish;	-yukni jo'natilishini va qabul qilinishini ta'minlash;	-yukni eksport-import yuklar uchun hujjatlarni olish va rasmiylashtirish;	-bojxona hujjatlarini rasmiylashtirish va operatsiyalarni amalga oshirish;	-yuklarning holatini va miqdorini nazorat qilish;	-bojlar, yigimlar va tashish bo'yicha boshqa xarajatlarni to'lash;	-yuklarni saqlashni, omborxonaga joylashtirishni, turlarga ajratishni, to'plashni va boshqalarni nazorati;	-axborot, sug'urta va boshqa xizmatlarni ko'rsatish.
---	--------------------------------	--	---	--	---	--	--	--

Yuk oqimlarini marshrutlashtirish masalasi

Bunday oqimlarni taqsimlash variantlari ko'pligida ayniqsa dolzarb hisoblanadi

- Bu ayniqsa avtomobil transportiga
- ancha kam darajada havo va dengiz
- umuman ahamiyatsiz darajada - daryo va temir yo'l transportiga xosdir

To'g'ri tashkil etilgan tashish ishining amaliy boshqaruvi

- to'g'ri tashkil etilgan hujjatlashtirish va hujjat aylanmasi
- barcha transport jarayonlarini axborotlashtirish va kompyuterlashtirish yordamida amalga oshiriladi.

Yuk tashuvchilarni tanlash algoritmi

